

Рафальський І.О.,
д.політ.н., професор кафедри міжнародних
відносин і політичного менеджменту
Державного університету «Житомирська політехніка»
Кирилюк В.Л.,
аспірант 2 курсу спеціальності 052 «Політологія»
Державного університету «Житомирська політехніка»

ПОЛІТИЧНО-РЕПУТАЦІЙНІ ОСНОВИ ТА РИЗИКИ ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ

Розвиток громадських організацій національних меншин в Україні є важливим аспектом сучасного українського суспільства. Ці організації відіграють значну роль у збереженні культурної спадщини, захисті прав і інтересів своїх спільнот, а також у формуванні міжкультурного діалогу.

На нашу думку, інституційна підтримка та фінансова стабільність – це невід’ємні складові ефективного функціонування громадських організацій національних меншин в Україні. Забезпечення цих аспектів є одним з найважливіших напрямків розвитку таких організацій, адже саме вони дозволяють громадським об’єднанням національних меншин реалізовувати свої статутні цілі, захищати права та інтереси своїх членів, а також сприяти міжкультурному діалогу.

Інституційна підтримка передбачає створення сприятливого законодавчого та нормативного середовища для діяльності громадських організацій національних меншин. Це включає в себе спрощення процедур реєстрації та перереєстрації, надання доступу до інформації, а також забезпечення прозорості та підзвітності діяльності державних органів у відносинах з громадськими об’єднаннями. Крім того, важливим аспектом інституційної підтримки є надання методичної допомоги та консультацій громадським організаціям у питаннях управління, фінансів, проектного менеджменту тощо.

Фінансова стабільність є не менш важливою умовою ефективної діяльності громадських організацій. Вона дозволяє організаціям планувати свою роботу на довгострокову перспективу, реалізовувати масштабні проекти та залучати

кваліфікованих фахівців. Джерелами фінансування громадських організацій можуть бути як державні кошти, так і кошти міжнародних донорів, гранти, членські внески та інші джерела [2, с. 8].

Однак, на наш погляд, існує ряд проблем, які перешкоджають забезпеченню інституційної підтримки та фінансової стабільності громадських організацій національних меншин в Україні. Зокрема, це недостатнє фінансування державних програм підтримки громадських організацій, бюрократичні процедури отримання грантів, а також відсутність чіткої системи моніторингу та оцінки ефективності використання коштів.

Вважаємо, що для вирішення цих проблем необхідно:

- розробити та впровадити комплексні заходи з підтримки громадських організацій національних меншин на державному рівні;
- спростити процедури отримання грантів та іншої фінансової допомоги;
- забезпечити прозоре та ефективне використання бюджетних коштів, що виділяються на підтримку громадських організацій;
- створити ефективну систему моніторингу та оцінки діяльності громадських організацій;
- залучати до співпраці міжнародні організації та донорів [1, с. 56].

Реалізація цих заходів дозволить створити сприятливі умови для розвитку громадських організацій національних меншин в Україні, що, в свою чергу, сприятиме зміцненню міжкультурного діалогу, толерантності та соціальної злагоди в суспільстві.

Освітній розвиток та підтримка мовної ідентичності є фундаментальними напрямками діяльності громадських організацій національних меншин в Україні. Саме через освіту передається культурна спадщина, формується національна свідомість і забезпечується збереження мови. Надання якісної освіти рідною мовою є невід'ємним правом кожної людини, гарантованим міжнародними нормами та українським законодавством. Громадські організації національних меншин відіграють важливу роль у створенні та підтримці освітніх закладів,

розробці навчальних програм, підготовці педагогічних кадрів та забезпеченні доступу до освіти рідною мовою. Вони також активно залучаються до розробки державної політики в галузі освіти національних меншин, виступаючи захисниками інтересів своїх спільнот.

Підтримка мовної ідентичності є не менш важливим завданням для громадських організацій національних меншин. Мова є носієм культури, традицій та історії народу, тому збереження мови – це збереження самої національної ідентичності. Громадські організації організують різноманітні культурні заходи, літературні конкурси, мовні курси та інші заходи, спрямовані на популяризацію рідної мови та підтримку мовного середовища. Вони також співпрацюють з державними органами та місцевим самоврядуванням для створення умов для використання мови національних меншин у повсякденному житті.

Зміцнення міжетнічного діалогу та соціальної згуртованості є одним із найважливіших напрямків діяльності громадських організацій національних меншин в Україні. Саме вони відіграють ключову роль у створенні сприятливого середовища для взаємодії різних культур, подоланні стереотипів та упередження, а також у формуванні почуття єдності українського суспільства. Через організацію спільних заходів, культурних обмінів, освітніх програм та волонтерських ініціатив, громадські організації сприяють взаєморозумінню та повазі між різними етнічними групами.

На нашу думку, захист прав і політичне представництво є невід'ємною частиною діяльності громадських організацій національних меншин в Україні. Саме вони виступають голосом своїх спільнот, відстоюючи їхні інтереси на всіх рівнях влади. Громадські організації активно займаються моніторингом дотримання прав національних меншин, документують факти дискримінації, ініціюють зміни законодавства та звертаються до суду у випадку порушення прав. Вони також беруть участь у розробці державної політики у сфері прав національних меншин, надають експертні оцінки законопроектів та виступають посередниками між владою і громадськістю. Політичне представництво дозволяє національним меншинам брати участь у прийнятті рішень, що стосуються їхнього життя, та забезпечує їхню інклюзію у політичні процеси.

Вважаємо, що технологічний розвиток і цифровізація відкривають перед громадськими організаціями національних меншин в Україні нові можливості для розширення своєї діяльності та посилення впливу. Завдяки сучасним технологіям, такі організації можуть ефективніше комунікувати зі своїми членами, поширювати інформацію про свою діяльність, залучати нових активістів та збирати кошти. Створення веб-сайтів, використання соціальних мереж, онлайн-платформ для навчання та спілкування дозволяють подолати географічні обмеження та об'єднувати людей, які проживають у різних регіонах країни та за її межами.

Список використаних джерел:

1. Діяльність громадських організацій національних меншин як чинник консолідації українського суспільства: колективна монографія / за заг. ред. д. держ. упр., доц. Маріана Токаря і д. держ. упр., проф. Петра Петровського; ЛРІДУ НАДУ; НДІ політичної регіоналістики УжНУ. Львів, Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2021. 374 с.
2. Токар М. Ю. Актуальні виклики інституційного ребрендингу громадських організацій національних меншин України. Аспекти публічної політики. Дніпро: Грані. 2020. Том 8. № 2. С. 6–15.